

Határtalan Design

BESZÉLGETÉS SZIGETI SZILVIA TEXTILTERVEZŐ MŰVÉSSZEL, A RENDEZVÉNY KURÁTORÁVAL

A kortárs hazai designfórumok sorában meghatározó szerepet tölt be a *Határtalan Design / Design Without Borders (DWB)* kiállítás és összművészeti rendezvénysorozat. Története, ha úgy tetszik, még a kilencvenes évekig nyúlik vissza: 1994-ben lelkes, szakmai jövőjükben hinni tudó iparművészek – köztük Szigeti Szilvia textiltervező és Radnóti Tamás belsőépítész – létrehozták az Eventuell Studiót, mely később Eventuell Galéria néven vált ismertté. A két művész által a galériában szervezett, menedzselte tárlatokon ez idáig majd' 200, főleg kortárs és pályakezdő, magyar és külföldi designer, iparművész – például ékszertervezők, divattervezők – mutatkoztak már be. Tizenhat évvel ezelőtt, 2005-ben a Szigeti–Radnóti szervezőpáros kilépett a művészgaléria falai közül, s léptékben nagyobbra vállalkozott: művészeti menedzserekként a Lakástrend kiállítás keretein belül megrendezték az első – később évente ismétlődő – madeinhungary tárlatot, mely mára a nemzetközi szintű Határtalan Design eseménysorozat részeként jelenik meg. A rendezvénysorozat történetéről, legfontosabb céljairól Szigeti Szilviával beszélgettem.

Madeinhungary 2005 kiállítás (részlet) | Madeinhungary 2005 (exhibition photo) | Múcsarnok, Budapest

Fotó: Imre Barnabás

– *Hogyan fogalmazódott meg az első, sorozatnyitó madeinhungary bemutató ötlete?*

– A madeinhungary elődje a *Mai Magyar Bútortár* volt, Halasi Rita Mária rendezésében, a *Lakástrend* kiállítás keretén belül. Radnóti Tamással 2005-ben vettük át Rita szerepét, mivel a kilencvenes évek *Textivál* rendezvénysorozatának, a frankfurti *Heimtextilen* való részvételeknek és az *Eventuell Galéria* kiállításainak szervezése kapcsán a kollégáink úgy értékelték, hogy nekünk lehet egy ilyen léptékű kiállítás szervezésére és rendezésére megfelelő szakmai tapasztalatunk. A magyar tervezőket bemutató tárlat madeinhungary néven a Lakástrend kiállítás főszervezőjének, az Ambianta Kft.-nek és számtalan általunk pályázott támogatásnak volt köszönhető.

– *A 2005 márciusában megrendezett madeinhungary kiállítás a Magyar Formatervezési Tanács – az MFT – részvételével valósult meg. Pontosan mit jelentett ez? A tanács a szervezésben tevékenyen is részt vett?*

– A tanács a Lakástrend kiállítás főszervezőinek meghívására inkább egyfajta ernyőszervezetként, információs bázisként jelent meg a kiállításon, saját tevékenységét promotálva, ami mindannyiunk számára

nagyon fontos volt. A tárlat kitűnő példája volt a független szakmai összefogásnak. Fontos volt a mi szerepünk, hiszen az anyagi források megteremtése, a pályázattírás, a szervezési munka komoly és összetett feladat. Ehhez szükség van megszállottságra, elkötelezettségre, hálózatépítési készségekre; elengedhetetlen a többéves – immár évtizedes – szakmai tapasztalat és szakmai kapcsolatrendszer. Ehhez nagymértékben hozzájárult, hogy Radnóti Tamás és én 1990–1991 között a világ egyik legjelentősebb ösztöndíját nyertük el, közel két évet töltöttünk a stuttgarti Akademie Schloss Solitude-ben, majd én 2014–2020 között az Akademie Schloss Solitude kuratóriumának tagja voltam, ezáltal sikerült bekerülnünk egy nagyon jelentős nemzetközi hálózatrendszerbe, amely a mai napig aktív barátságokat és szakmai kapcsolatokat jelent.

– *Még ne szaladjunk ennyire előre! 2012-ben a madeinhungary rendezvényhez kapcsolódóan, a Nemzetközi Visegrádi Alap támogatásával megvalósult a MeeD: a cseh, lengyel és szlovák tervezők munkáit bemutató tárlat. 2016-tól pedig a visegrádi négyek tervezőinek megismertetésén túl további országok képviselői is bekapcsolódtak a fórum életébe, a határok nélküli designra, azaz a nemzetközi összefüggésekre is ráirányítva a figyelmet. Ennek következtében született*

Határtalan Design 2017 kiállítás (részlet) | Design Without Borders 2017 (exhibition photo) | Új Budapest Galéria, Bálna, Budapest
Fotó: Darabos György

meg a rendezvény új címe, a Határtalan Design. Ahogy a sajtóközleményükben is olvasható: a cím egyaránt reflektál a kiállítói kör egyre szélesedő nemzetköziségére és a kortárs formatervezésben végbemenő tendenciákra.

– Miután pályáztunk a Nemzetközi Visegrádi Alaphoz, 2012–2014 között első ízben mutattunk be régiós tervezőket; és mivel ez nem csak egy kiállítás, ezért – ahogy a neve is elárulja *MeeD*, azaz: *Meeting of Central European Designers* – találkozó is volt. A történetünkben 2013 volt a fordulópont. Innentől önálló tárlatként rendeztük meg a kiállítást 2013-ban a VAM Designban, majd 2014–2019 között a Budapesti Történeti Múzeum – Új Budapest Galériában, és a Bálnában már új, *Határtalan Design* /

Design Without Borders címmel. A kiállításon már nemcsak designereket, hanem az Új Budapest Galéria kurátoraival együttműködésben képzőművészeket is bemutattunk. A 2014. évi nemzetközi szakmai találkozónk alkalmával fogalmazódott meg az igény, hogy a kiállítás ne csak a régiós művészek, hanem különböző európai művészek közötti párbeszéd fóruma legyen.

– Önök szerint melyek ma a legmarkánsabban megfogalmazott tervezői kérdések, illetve melyek azok a legfontosabb tendenciák a nemzetközi, pontosabban az európai designéletben, amelyekről ezek a diskurzusok folynak?

Határtalan Design 2017 kiállítás (részlet) | Design Without Borders 2017 (exhibition photo) | Új Budapest Galéria, Bálna, Budapest
Fotó: Darabos György

Határtalan Design 2018 kiállítás (részlet) | Design Without Borders 2018 (exhibition photo) | Új Budapest Galéria, Bálna, Budapest
Fotó: Villányi Csaba

– Mi úgy gondoljuk, hogy a design nem a felső tízezer privilégiuma, hanem gondolkodásmód, amibe a tárgyalkotáson kívül társadalmi és környezettudatos alkotói folyamatok, új különböző művészeti ágakon átívelő kifejezésmódok keresése és ezek manifesztációja és az oktatás egyaránt beletartozik. A járványhelyzet arra is rávilágított, hogy mennyire fontos az új kommunikációs csatornák innovatív kihasználása; ezért is vagyok büszke például a *Design Without Borders VLOG* létrehozására, aminek a premierjét a világ egyik legjelentősebb online designmagazinjával, a *Dezeen*-nel közösen szerveztük meg idén májusban. A VLOG 15 ország 154 tervezőjének alkotásait mutatja be Góbi Rita kortárs táncművész közreműködésével, Szegő Dávidnak a sorozathoz komponált dobszóloíra. A filmetűdöket Mácsai Mikul fiatal filmes készítette; a Határtalan Design stábjának egyik legjelentősebb, a nemzetközi trendekbe illeszkedő megnyilvánulása, ami kitűnően reflektál a legújabb kihívásokra.

– Mindezek után talán kijelenthetjük, hogy a *Határtalan Design* a belföldi és külföldi kapcsolatok erősítésével, a hazai eredmények nemzetközivé tételével, ha áttételesen is, de hozzájárul a hazai designeri versenyképesség növeléséhez, a design mind teljesebb körű elfogadtatásához. Szembeötlő, hogy a beválogatott alkotások között a világhírű tervezők mellett fiatal formatervezők progresszívnek ítélt munkái is szerepelnek. Nagy lehetőség ez egy fiatal művésznek a bemutatkozásra. Tudna-e néhány példát említeni arra, hogy a tárlatok lendítettek egy-egy fiatal hazai tehetség szakmai pályájának alakulásán?

– A legjelentősebb eredmény nyilván a hálózatépítés, hiszen a honlapunkon keresztül immár közel 600 alkotó, egyetem és együttműködő partner tudja egymást elérni. A kiállításokhoz szakmai nap is tartozik, ahol a legfiatalabbak megismerkedhetnek más egyetemekkel – a Design Academy

Eindhoven, a pozsonyi VŠVU, a tallinni EKA – programjaival, így az Erasmus-ösztöndíj szempontjából fontos információkhoz juthattak.

Határtalan Design VLOG, 2020. Vázák: Roman SEDINA. Tánc: GÓBI Rita
Design Without Borders VLOG, 2020. Vases: Roman SEDINA. Dance: Rita GÓBI
Fotó: Laczkó Péter

A hatodik alkalommal kiosztott *Határtalan Design Díjak* anyagi segítséget nyújtottak elsősorban feltörekvő tervezőknek, de egy-egy alkotó részt is vehetett egyik partnerünk, Európa egyik legrangosabb designkiállításán, a *Lódz Design Festivalon*. A *Dezeen*-en is bemutatott projekt eredményeképpen a nemzetközi szintérré is kikerültek a munkáik. Az összművészeti irányba történt nyitás hozadéka pedig egyértelműen az, hogy hazai és nemzetközi szinten személyes ismeretségeket, barátságokat köthettek, így újabb projektek jöttek létre. Összességében a független összefogás, az önszerveződés az egyik legjelentősebb hozadéka a másfél évtized konzekvens munkájának.

– A tárlathoz már több éve textilművészeti rendezvény, a *TEXHIBITION* is kapcsolódik. Emellett egyre nagyobb

Határtalan Design 2018 kiállítás (részlet) | Design Without Borders 2018 (exhibition photo) | Új Budapest Galéria, Bánya, Budapest

Fotó: Juhász G. Tamás

Határtalan Design 2021 kiállítás (részlet) | Design Without Borders 2021 (exhibition photo) | Kiscelli Múzeum, Budapest
Fotó: Villányi Csaba

Határtalan Design 2021 kiállítás (részlet) | Design Without Borders 2021 (exhibition photo) | Kiscelli Múzeum, Budapest
Fotó: Villányi Csaba

szerepet kapnak a kortárs ékszertervezők is. A különféle művészeti területek képviselői között képzőművészek munkái is megjelennek. Miért tartják fontosnak a művészetek közötti párbeszédet és átjárhatóságot?

– A TEXHIBITION a tervezők és a gyártók közötti kapcsolatrendszer kialakításának innovatív példája. Célja, hogy felhívja a figyelmet a korábban vezető ágazatra, a textiliparra és az ipari háttér nélkül maradt tervezőkre, ezen kívül a lehetőségeken belül új fejlesztéseket generáljon. A TEXHIBITION projektet 2014 óta önálló kiállításként is bemutatjuk. 2014–2018 között a Bálnában, 2019 óta évente, a FUGA Budapesti Építészeti Központban láthatja a közönség. A kortárs ékszer az egyik legfüggetlenebb, a technológiából adódóan az egyik legprogresszívebben fejlődő művészeti ág a design és a képzőművészet határterületén. A kortárs ékszertervezők innovatív, kritikai gondolkodásmódja inspirálóan hat a kiállításon bemutakozó többi alkotóra is. Ahogy már utaltam rá, egyre nagyobb a jelentősége a különböző műfajok határterületein létrejövő projekteknek. Ezeknek a különböző területeknek a tudásanyaga egymásba folyik. Jó példa erre a stuttgarti Akademie Schloss Solitude *Art, Science and Business*, valamint a *Bosch Stiftung* programja. Mindkettőben tetten érhető, hogy milyen felhajtóerővel bír, ha határterületek mentén fogalmazódnak meg projektek. Különösen fontos ez most a társadalmi és környezeti válsággal küzdő világunkban.

A mi esetünkben az összművészetiiséget hangsúlyozandó, a Határtalan Design kiállítás jelentős kortárszenei, kortáránc-előadásokkal és képzőművészek bemutatásával is gazdagodott. Az *Átlátszó Hang*, a *Kamara Kör*, az *ArmoniCorpus*, Szegő Dávid koncertjei, a Góbi Rita Társulat kortáránc-előadásain kívül a *Hermina csoport* képzőművészeti alkotásaival is találkozhatnak a látogatók.

– *A Határtalan Design – az önök megfogalmazása szerint – tervezői hálózatként, platformként is működni kíván. Ez, amellet hogy művészeti műhelyek, oktatási intézmények, designegytemek bemutatkozóinak is teret engednek, milyen szándékokat fejez ki egész pontosan? Konkrét designmenedzseri szerepkört is fel kívánnak vállalni a jövőben?*

– Mivel a Határtalan Design egy független szakmai kezdeményezés, sok múlik a kettőnk elhivatottságán. Nagy örömmel lépnénk tovább, de sajnos az anyagi forrásokért folytatott küzdelem nagyon sok energiánkat elviszi. Mindig irigykedve nézem a Łódź Design Festival alakulását. A szervezők már jó barátaink, és tudjuk, hogy a szakmai munkájuk, elkötelezettségük okán milyen nagyszerű támogatásokat élvezhetnek. Munkájukat észrevették, tisztelik és megbecsülik, ami végső soron

komoly anyagi támogatást generált. Szívesen fejlődnék mi is tovább, de ez anyagi kérdés is. Fontos lenne, hogy a másfél évtizedes munkánk komolyabb megbecsülést és jelentősebb anyagi támogatást kapjon, hiszen hiánypótló intézményi feladatokat látunk el.

Határtalan Design 2021 kiállítás (részlet) | Design Without Borders 2021 (exhibition photo) | Kiscelli Múzeum, Budapest
Fotó: Villányi Csaba

– *Az eseményhez kapcsolódóan évek óta kiosztják a Határtalan Design Díjat. Említette, hogy a díj anyagi segítséget jelent a fiatal tervezőtehetségeknek. Végezetül mondana még néhány szót a díj missziójáról?*

– A díj missziója, hogy főként feltörekvő tervezőket támogasson, ezen kívül felhívja a figyelmet a mecenatúra és a társadalmi felelősségvállalás jelentőségére. Fontos lenne, ha minél többen észrevennék, hogy egy ország kultúrájának támogatása kihat a gazdaság fejlődésére. Nyilván a pandémia, a nyilvánosság elmaradása, az alkotásaikat önállóan fejlesztő, létrehozó művészek körében drámai helyzetet teremtett. Tavaly elmélyültünk a több európai és közvetlen régiós példa válságkezelésének tanulmányozásában. A döntéshozóknak pedig eljuttattuk az *Összefogás a vállalkozó művészekért* című, több száz alkotó által aláírt tanulmányunkat is. A Határtalan Design Díjjal egyrészt próbálunk a saját szerény eszközeinkkel támogatást nyújtani, ugyanakkor fel is hívjuk a figyelmet progresszív, innovatív tartalmakra.

VERESS Kinga
művészettörténész

Határtalan Design 2021

A Határtalan Design kiállítás mára már nem csupán bútór-, textil-, forma- és ékszertervezők, képzőművészek munkáit mutatja be, de egyfajta összművészeti fesztiválként kortárs táncosok és zenészek számára is bemutatkozási lehetőséget kínál. Idén 16 országból – Ausztria, Csehország, Észtország, Finnország, Hollandia, Lengyelország, Magyarország, Nagy-Britannia, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svájc, Szlovákia és Szlovénia – több mint 160 alkotó művei voltak láthatók, köztük olyan világhírű designereké, mint a finn Yrjö Kukkapuro, Erja Hirvi, a spanyol Jaime Hayón, a brit Ross Lovegrove vagy a német Sebastian Herkner.

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően a bemutatott alkotások, projektek, tárgyak a különféle területek – a képzőművészet, a tárgy- és formatervezés, valamint a vizuális művészetek és az előadó-művészet – termékeny egymásra hatásának jelentőségét hangsúlyozták. A válogatás azonban nem csupán az alkotókra helyezte a hangsúlyt, de kiemelte a társadalmi felelősségvállalás, a környezettudatos gondolkodás, a fenntartható fejlődés és a civil közösségek, az alkotók társadalmi szerepének és a hálózatépítésnek a jelentőségét is.

A *Made in Slovenia – The Future of Living* című szelekció a szlovén design legújabb törekvéseit a ljubljanoi Kreatív Központ kurátorainak válogatásában tárta a látogatók elé, a lengyel Adam Mickiewicz Intézettel együttműködésben pedig többek között a Łódź Design Festival „must have” pályázatán díjazott tárgyakat is kiállították a tárlaton.

Negyedik alkalommal jutottak komoly szerephez a kortárs ékszertervezők, akiknek kiválasztásában neves kurátorok vettek részt. A szelekció célja az volt, hogy a látogatók minél teljesebb képet alkothassanak a műfaj legprogresszívebb újdonságairól. A kiállítási egység keretében minden évben egy figyelemre méltó iskola is bemutatkozik. Ezúttal az Észt Művészeti Akadémia Ékszer és Ötvös Tanszéke hallgatóinak munkái voltak láthatók.

A Határtalan Design kiállításához kapcsolódik a textiltervezők projektje, a TEXHIBITION. A Szigeti Szilvia textiltervező által hat éve életre hívott program a tervezők és a gyártók együttműködését segíti. A legfrissebb fejlesztések ebben az évben is helyet kaptak.

A válogatásban 20 hazai tervező és két egyetem – a Budapesti Metropolitan Egyetem és a Moholy-Nagy

Művészeti Egyetem – hallgatóinak munkái szerepeltek, a TEXHIBITION szekcióban további 17 alkotó művei voltak megtekinthetők.

Az eseményhez kapcsolódik a *Határtalan Design Díj*. Az egyre rangosabb elismerés célja, hogy felhívja a figyelmet a tárgy-kultúra kulturális és gazdasági hatására, a mecenatúra jelentőségére. Tárgy kategóriában a lengyel KABO & PYDO innovatív, hajlított drót szegmensekből készülő lámpacsaládját ismerték el, nyereségüket a Budapest Brand Nonprofit Zrt. ajánlotta fel. Az ékszer kategóriában két díjat is kiadtak: Biró Zsófia Gizella a feltörekvő tervezők között bizonyult a legjobbnak, munkáját a Horváth Alapítvány vásárolta meg, míg a meghatározó tervezők közül az osztrák Susanne Hammer alkotása Spengler Katalin gyűjteményét gazdagítja majd.

Határtalan Design 2021 kiállítás (részlet) | Design Without Borders 2021 (exhibition photo) | Kiscelli Múzeum, Budapest
Fotó: Juhász G. Tamás

Textil kategóriában Zimonyi Gwendolin, a MOME divat- és textiltervezés MA-szakos hallgatója nyerte el a Laguna Lakástextil Nagykereskedés támogatását. A tervező új nézőpontból közelítette meg a fény, a tükröződő felületek, valamint a mintatervezés és a vizualitás kapcsolatát.

.....
(*Határtalan Design*. Kiscelli Múzeum, Budapest, 2021. október 10. – november 28. A *Határtalan Design* honlapja: design-without-borders.eu)